

KvVM Természetvédelmi Hivatal
FAJMEGŐRZÉSI TERVEK

Hiúz
(*Lynx lynx*)

2004

Kiadó: Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Természetvédelmi Hivatal, 2004

Összeállította: Szemethy László, Firmánszky Gábor, dr. Heltai Miklós, Szabó Ádám és Márkus Márta

Témafelelős a KvVM-nél: dr. Rodics Katalin, Bakó Botond

Felelős kiadó: Haraszthy László

Jóváhagyta: dr. Persányi Miklós miniszter

Tartalomjegyzék

i. Összefoglalás.....	3
1. Elterjedés.....	4
1.1. Állománynagyság.....	4
2. Védelmi helyzet	5
3. Biológiai háttér.....	5
3.1. Szaporodás	5
3.2. Táplálkozás	5
3.3. Élőhelyigény	6
3.4. Területhasználat, vándorlás.....	6
4. Veszélyeztető és korlátozó tényezők	6
4.1. Az élőhelyek romlása, feldarabolódása.....	6
4.2. Erdőgazdálkodás, mint élőhely átalakító tényező.....	7
4.3. Vadászat ill. illegális elejtés.....	7
4.4. Turizmus	8
4.5. Egyéb emberi hatások	8
5. Aktuális védelmi célok és feladatok	9
5.1. Célok és feladatok (prioritási sorrend).....	9
5.1.1. Rövidtávon (1-4 év).....	9
5.1.2. Hosszútávon (5-10év).....	10
5.2. További feladatok (prioritási sorrend).....	11
5.2.1. A védelem személyes háttérének megalapozása.....	11
5.2.2. A védelem tudományos megalapozása.....	11
5.2.2.1 Adatbázis létrehozása	11
5.2.2.2. Országos monitoring-rendszer kialakítása és működése / kérdőíves felmérés	12
5.2.2.3. Országos monitoring-rendszer kialakítása és működése / terepi monitoring.....	12
5.2.2.4. Rádiótelemetriás vizsgálat	13
5.2.3. Szakmapolitika és jogalkotás.....	14
5.2.4. Nemzetközi kapcsolatok kiépítése.....	14
5.2.5. Ismeretterjesztés, tudatformálás.....	14
5.2.6. Élőhelyvédelem.....	15

ÖSSZEFOGLALÁS

A hiúz az európai kontinens karakterisztikus ragadozója. Az irtás és az élőhelyek romlásának következtében a faj a kipusztulás szélére sodródott. Az utóbbi évtizedekben az elterjedési területek centrumaiban állománya stabilizálódott, a peremterületeken némi állománynövekedés és visszatelepülés is megfigyelhető.

Magyarország legújabbkori történelmében e faj nem volt jelen a faunában egészen az 1980-es évekig. Ez időtől megjelenése és létszáma erősen változott, de a század végére bár kis létszámú, de stabil populációja található elsősorban hazánk ÉK-i régiójában.

A természetvédelmi kezelés célja a faj spontán visszatelepülésének segítése, szaporodó stabil állományának kialakítása. Ehhez ki kell építeni a faj valós helyzetét monitorozó rendszert, tisztázni kell a hazai állomány élőhelyi, ökológiai és etológiai sajátosságait, kapcsolatait a szomszédos országok populációival, valamint a felmerülő társadalmi-gazdasági konfliktusokat. Létre kell hozni a fajmegőrzési terv célkitűzéseit koordináló szakértői csoportot. Csökkenteni kell a faj visszatelepülését korlátozó tényezőket: az intenzív erdőgazdálkodás élőhely átalakító hatását, az illegális elejtéseket és a túrizmus ill. egyéb emberi zavarások hatásait. A hazai viszonyokra szabott gyakorlati megoldást kell keresni a faj által okozott károk megelőzésére ill. kompenzálására. Széleskörű ismeretterjesztéssel és a párbeszéd kialakításával elfogadhatóvá kell tenni a nagyragadozó jelenlétét az ellenérdekelt csoportok között is. Meg kell szervezni a problémában érintett társadalmi és gazdasági rétegek együttműködését.

1. Elterjedés

Az európai hiúz (*Lynx lynx*) (a továbbiakban hiúz) speciális élőhelyi igényei és sérülékenysége miatt, mind az európai, mind a hazai előfordulása szűk, szigetszerű területekre korlátozódik. Európai állományai északon valamint a magas hegységekben, így Skandináviában, az Alpokban, a Balkánon és a Kárpátokban maradtak fenn. A Pireneusi félsziget párduchiúz (*Lynx pardina*) állományát többen külön fajnak tekintik. Ez a populáció izolált elterjedési területén belül is erőteljesen megfogyatkozott. Érdemes megjegyezni, hogy az Európa Tanács által 1993-ban készített *The Threatened Mammals of Europe* c. jelentésben az európai hiúz valamely okból (információhiány!?) nem szerepel.

Magyarországon a hiúzt a nyolcvanas évekig kipusztult fajnak tekintették, ekkor a kárpáti állomány növekedése miatt újra megjelent hazánkban. Előfordulása az Északi-középhegység területére korlátozódik. Szorosan kötődik a zárt háborítatlan erdőségekhez. Az előfordulás jellege évről-évre változik. Az utóbbi tizenöt évben végzett felmérések szerint rendszeres ill. alkalmi előfordulását jelezték a Börzsöny, a Mátra, a Zemplén és Aggtelek térségéből, szórványos előfordulást regisztráltak a Bükkben és a Tarnavidéki dombságon.

1.1. Állomány nagyság

Az európai hiúz állomány valós nagyságának megbecslése a faj rejtett életmódja miatt még a farkasénál is nehezebb. Mindent összevetve a létszámuk 3-4000 példányra tehető. Ennek mintegy harmada a kárpáti régióban él.

Az információhiány ill. a rendelkezésre álló adatok kétes megbízhatósága a magyarországi állapotokra is igazak. Létszámbecslés az elmúlt négy évtizedben nem történt. A rendelkezésre álló kilövési adatok, kérdőíves felmérési eredmények és a szórványos terepi megfigyelések alapján a hazai populáció létszáma az elmúlt három évtizedben rendkívül változó, ám emelkedő, a farkasénál kiegyenlítettebb trendet mutat. Jelenlegi ismereteink szerint a 10-15 közötti egyedszám reális lehet. A szaporulat nagysága nem ismert.

2. Védelmi helyzet

A hiúz védelmének megítélése Európában egységes. A faj veszélyeztetett, az Európai Unióban védett (Berni Konvenció, 92/43/EEC Európa Tanácsi Irányelv a természetes és a vadon élő növény-, és állatfajok megőrzéséről). Ugyanakkor megjegyzendő, hogy az EU támogatási rendszerében (LIFE) a hiúz nem prioritás faj!

Magyarországon a hiúzt a nyolcvanas évek végéig kipusztultnak tekintették, az alkalmilag megjelenő példányok elejtése külön engedéllyel lehetséges volt. 1988-tól fokozottan védett, eszmei értéke 500 000 Ft. A védetté nyilvánítás óta legális elejtés nem történt.

3. Biológiai háttér

3.1. Szaporodás

A hiúz párzási időszaka – „pacsomagolás” - február-márciusban van. 65-75 nap elteltével általában 2-3 kölyök jön világra. Bár az utódok nyolchetes kor után már fogyasztanak húst, de viszonylag hosszú ideig, 5-6 hónapos korukig szopnak is. A következő szaporodási időszak végéig anyjukkal maradnak. E két ok miatt a kölykök sorsa hosszú időn keresztül függ az anyjuktól. A nőstények 20-22 hónaposan, a hímek 34-36 hónaposan válnak ivaréretté.

3.2. Táplálkozás

A hiúz, mint csúcsragadozó jelentős szabályozó, szelektáló szerepet tölt be a táplálékhálózatban. Tápláléka a kistestű növényevő patásokon alapul. Legáltalánosabb az őz fogyasztása, emellett élöhelytől függően jelenik meg táplálékában, a havasi nyúl, az üregi nyúl, a szarvasborjú vagy a muflon. Kisrágcsálókat elsősorban a nyári időszakban fogyaszt. A hiúz magányos állat, ezért kifejlett, egészséges szarvasra csak abnormális körülmények között támad. Zsákmányát általában lesből figyeli, vagy lopva közelíti meg és rövid, gyors vágásban kapja el. A hazai nyomkövetések

megfigyelései szerint a kistrágcásalók, madarak mellett elsősorban őzet, muflont fogyaszt.

3.3. Élőhelyigény

A hiúz élőhelyválasztását tekintve specialista faj, emiatt lényegesen rosszabbul tolerálja az élőhelyek megváltozását. Szinte kizárólag a nagykiterjedésű lombhullató vagy tűlevelű erdők lakója. Nyílt területeken csak kivételes esetek, pl. kóborlása során jelenik meg. Élőhelyén a nyugalomnak kiemelt szerepe van, az emberi zavarást nehezen tűri.

Hazai élőhelyválasztásáról nincsenek részletes információk. Az észlelések szinte kizárólag a nagykiterjedésű erdős, sziklás területekről származnak.

3.4. Területhasználat, vándorlás

A hiúz általában magányosan élő, területtartó állat. Mozgáskörzetének nagysága 10-60 km². Hazai megfigyelés szerint akár 40-50 km-t is megtesz a párzóhely és a préda között. Vadászatai során kisebb távolságokat tesz meg, mint a farkas, több napig az elejtett préda közelében marad. Rejtett életmódja miatt területhasználatának ill. vándorlásának megfigyelése nehéz. Valószínűsíthető, hogy a hazai élőhelyi feltételek, és a zsákmánybőség valamint a hiúz egyedsűrűség mellett extrém nagy távolságú migrációra nem kell számítanunk.

4. Veszélyeztető és korlátozó tényezők

4.1. Az élőhelyek romlása, feldarabolódása

A motorizáció és az igények növekedésével újabb közlekedési utak épültek és valószínűleg fognak még épülni. Ez az élőhelyek széttöredezéséhez, zavartságához vezethet, valamint esetlegesen nő az állatok elpusztulását eredményező balesetveszély.

A települések, közlekedési utak és feltáróutak hálózata már most is jelentősen limitálja e fajok számára alkalmas élőhelyek nagyságát.

4.2. Erdőgazdálkodás, mint élőhely átalakító tényező

Az erdőgazdálkodás - bár az új erdőtörvényben a természetszerű gazdálkodás előtérbe került - többféle módon hathat kedvezőtlenül a fajra és élőhelyére:

- a fahasználatok során helyenként az ökonómiai érdekek indokolatlanul nagyobb elsőbbséget élveznek az ökológiai kívánalmakkal szemben. Elsősorban a véghasználatok során megváltozik az élőhely borítottsága;
- homogén szerkezetű erdőkép alakulhat ki, a természeteshez hasonló, változatos erdei élőhelyek biológiai és szerkezeti elszegényedése kedvezőtlen hatással van e nagyragadozóra;
- az erdőgazdálkodás során a faanyag szállítása megköveteli feltáró utak létesítését, melyek nemcsak feldarabolják az élőhelyet, hanem jelentősen elősegítik az élőhely zavartságának növekedését.

4.3. Vadászat ill. illegális elejtés

A hiúz létszámának csökkenésében a prémvadászat célú túlhasznosítás, ill. a kártevőként való kíméletlen irtás jelentős szerepet játszott. Magyarországon jelenleg a faj fokozottan védett, így legális elejtése csak indokolt esetben, a természetvédelmi hatóság külön engedélyével lehetséges. Az illegális elejtés ellenben jelentős veszélyeztető tényező, hiszen olyan kicsi a populáció, hogy egy-egy példány pusztulása is jelentősen veszélyezteti annak stabilitását, ill. erősen visszavetheti a spontán visszatelepülés folyamatát.

Az illegális elejtésekben komoly szerepet játszik, hogy a hiúz megítélése a vadgazdálkodók és állattartók között rossz. Ennek összetevői az alábbiakban foglalhatók össze:

- a nagyragadozók elejtése egyfajta rangot jelent, prémjük, koponyájuk hagyományosan vadásztrófea;
- nincs megbízható, objektív információ a károkozások valós nagyságáról;

- a gazdálkodók számára a kár elhárítására a ragadozó elpusztításán kívül nincsenek alternatívák;
- nem megoldott a károk teljes vagy részleges kompenzálása;
- a nyilvánosságra kerülő illegális elejtések nincsenek hatékonyan szankcionálva.

Mindez a gazdálkodókat a probléma házilagos, illegális megoldására ösztönzi.

4.4. Turizmus

Az utóbbi évtizedben hazánkban is felerősödött az igény az eddig még fel nem tárt területek megismerésére. E tendenciát erősíti:

- az elnéptelenedő települések üdülőfalvakká való átalakulása, s az ezzel járó sokszor meggondolatlan fejlesztések;
- a korábban zárt erdőtömbök erdészeti feltárása az emberek számára is elérhetővé tette a háborítatlan területeket;
- a megjelenő tömeg igényeit kielégítendő, közjóléti berendezések építésével még több ember terheli az adott térséget.

4.5. Egyéb emberi hatások

Az emberekben a nagyragadozóktól való félelem negatív reakciókat vált ki. A közhit szerint emberre is veszélyesek lehetnek, ezért jelenlétük nem kívánatos. Valójában a hiúz az emberre nézve veszélytelen, mivel az emberrel való találkozást kerüli. Az elterjedt tévhitek veszélyt jelentenek a fennmaradásuk szempontjából.

További veszélyt jelent az egyre intenzívebbé váló közlekedés. Az úthálózat fejlesztési terveiben csekély súllyal jelennek meg a vadvédelmi kiegészítő berendezések (kerítések, vadriasztók, aluljárók ill. biohidak), ill. a már megépített utaknál ezek vagy hiányoznak vagy gyenge minőségűek.

A szabad természetben élő nagyszámú, nagytestű és agresszív, kóbor kutya támadása nem elhanyagolható veszélyforrás. Napjainkban éves szinten az országos kóbor kutya teríték 50-60 ezer darab körül mozog.

5. Aktuális védelmi célok és feladatok

5.1. Célok és feladatok (prioritási sorrend)

5.1.1. Rövidtávon (1-4 év):

A hiúz védelem személyi hátterének kiépítése:

- szakértői csoport létrehozása;

A védelem tudományos megalapozása:

- bibliográfia, adatbázis létrehozása;
- országos monitorozó rendszer (kérdőíves adatgyűjtés és terepi bejárások) kialakítása
- országos monitorozó rendszer működtetése
- a hazai állomány élőhelyhasználatának és vándorlásának rádiótelemetriás vizsgálata

A szabályozás és a hatósági munka egységesítése és szigorítása

- a hatósági munka színvonalának emelése, a társhatóságok együttműködésének javítása
- a szükség szerinti jogszabály módosítások kezdeményezése
- hiúz okozta kárfelvételi módszereinek kidolgozása
- a faj védelmét biztosító ösztönző rendszer (kompenzációs ill. támogatási rendszer) kialakítása
- a faj védelmét biztosító ösztönző rendszer (kompenzációs ill. támogatási rendszer) működtetése

- az illegális elejtésekkel szembeni fellépés szigorítása és egységesítése
- a leggyakoribb előfordulási területeken folyó gazdálkodás szigorúbb ellenőrzése

Ismeretterjesztés és szemléletformálás

- a humán konfliktusok felmérése
- ismeretterjesztő anyagok (táblák, szóró- és előadásanyagok, honlap) elkészítése
- a gazdálkodókkal a párbeszéd, együttműködés kialakítása
- előadások, találkozók szervezése

Nemzetközi kapcsolatok kialakítása

- kapcsolatfelvétel a szomszédos országok (elsősorban Szlovákia illetékes szervezeteivel ill. szakembereivel, közös védelmi programok kidolgozása

5.1.2. Hosszútávon (5-10 év):

A védelmi háttér adatainak bővítése

- az országos monitorozó rendszer (kérdőíves adatgyűjtés és terepi bejárások), és a hazai állomány élőhely használatának és vándorlásának rádiótelemetriás vizsgálatának folytatása

A hazai populációk utánpótlásának biztosítása

- a hiúz visszatelepülését elősegítő ökológiai folyosórendszer kialakítása /földvásárlás, élőhelyfejlesztés, vadászati jogok rendezése a határmenti területeken/
- szükség esetén a spontán visszatelepülés támogatására áttelepítés a közeli szlovák populációból

A hazai populáció stabilizálása

- a területhasználati adatok alapján ökológiai hálózat megtervezése és kialakítása, a hiúz védelmére természet-megőrzési területek (Natura 2000 területek) kijelölése
- ökológiai hálózat kialakítása (földvásárlások, védetté nyilvánítás)
- a hiúz védelmére kialakított természet-megőrzési területeken (Natura 2000

területek) a veszélyeztető tényezők kiszűrése

A hiúz társadalmi helyzetének javítása

- az ismeretterjesztési és szemléletformálási feladatok folytatása (kiadványok, ismertető táblák)
- gazdálkodók részére kompenzációs ill. támogatási rendszer működtetése

5.2. További feladatok (prioritási sorrend)

5.2.1. A védelem személyi hátterének megteremtése

Speciális képzéssel létre kell hozni egy szakértői csoportot a természetvédelmi hatóság, a mezőgazdálkodásért, vadgazdálkodásért felelős társhatóság, a vadgazdálkodók, a kutatóintézetek és a civil szervezetek képviselőinek bevonásával, amelynek feladata a faj védelmi programjában leírtak koordinálása, kapcsolatkeresés és -tartás az érintett szervezetekkel és a szomszédos országok hasonló csoportjával.. Ki kell alakítani a monitorozásban és a kutatásokban közreműködő szakemberek csoportját. A résztvevők folyamatos továbbképzését biztosítani kell.

5.2.2. A védelem tudományos megalapozása

5.2.2.1. Adatbázis létrehozása

A visszatelepülés folyamatának jövőbeli elősegítéséhez a jelenlegi helyzet minél pontosabb ismerete mellett szükséges a múltbeli elterjedés minél részletesebb feltárása is. Létre kell hozni egy olyan, tudományosan is védhető adatbázist, amely a különböző forrásból származó /tudományos alapossággal végzett felmérések, bizonyító példányok, szakemberek alkalomszerű, véletlen észlelései, ellenőrizhetetlen egyéb értesülések stb/ információkat egységes GIS alapú rendszerbe foglalja.

5.2.2.2. Országos monitorozó rendszer kialakítása és működtetése / kérdőíves felmérés

Elsődleges feladat a hazai hiúz előfordulásokról, állomány nagyságról egy objektív, megbízható monitorozó rendszeren alapuló adatbázis létrehozása, az ehhez szükséges protokollok kidolgozása.

Tekintettel a faj rejtett életmódjára, ritkaságára és mozgékonyosságára szükséges előfordulása rendszeres regionális vagy országos szinten történő felmérése mindazok bevonásával akik a kérdéses fajokról információkkal rendelkeznek (természetvédelmi örök, vad- és erdőgazdálkodók, esetleg NGO-k). Az ilyen tájékozódó jellegű adatgyűjtés nemzetközileg elfogadott módja a többcsatornás kérdőíves felmérés. A felméréseket postai úton terjesztett, e célra megszerkesztett kérdőívekkel évente érdemes elvégezni. A beérkezett adatokat földrajzi információs rendszerben (GIS) célszerű feldolgozni. Így lehetőség van az adatok térképen való megjelenítésére, az ugyanarról a területről származó információk összevetésével azok hihetőségének ellenőrzésére, az adatbázis gyors aktualizálására, bővítésére és a szükséges kimenetek (elterjedéstérképek, időbeli változások stb.) elkészítésére. Ehhez

- meg kell szerkeszteni a felméréshez szükséges kérdőíveket;
- szükség van a válaszadók címjegyzékére, valamint a hozzájuk tartozó terület pontos, nagyléptékű (min 1 : 10 000) térképére, lehetőleg digitális formában;
- ki kell alakítani azt az információs központot, amelybe az adatok befutnak, és ahol a feldolgozás történik. (A későbbiekben célszerű a fajhoz kapcsolódó összes adatot- a terepi monitorozás eredményeit, egyéb észleléseket, táplálkozási és szaporodási vizsgálatok eredményeit, élőhelyi és vadgazdálkodási adatokat - ebben az információs központban egységesen kezelni.)

5.2.2.3. Országos monitorozó rendszer kialakítása és működtetése / terepi monitoring

A többcsatornás kérdőíves felmérés önmagában csak tájékoztató adatokat szolgáltat, ezek terepi ellenőrzése szükséges. A terepi felmérés alapja az e célra kijelölt útvonalak rendszeres bejárása során a két nagyragadozó jelenlétére utaló nyomok

(lábnyom, ürülék, szőr, prédamaradvány) keresése. A bejárások ideális gyakorisága lefedi mind a négy évszakot, a téli hóborított időszakban sűrűbb. Ehhez:

- az előfordulás fő területein ki kell jelölni a transzektvonalakat;
- a terepet jól ismerő szakemberekből fel kell állítani és ki kell képezni a monitorozást végző csoportot;
- minden időszakban, az összes területen egyidőben el kell végezni a terepbejárást;
- a hatékonyság növelhető szőrscapdák kihelyezésével

A fenti módszer kiegészíthető továbbá más célból történő terepbejárások során a hiúz jelenlétére utaló fent felsorolt nyomok feljegyzésével. Mindkét esetben érdemes a talált szőrszálakat és ürülékmaradványokat begyűjteni és feldolgozásra az információs központba juttatni. E munkák elvégzésére a résztvevők képzését a szükséges segédanyagok összeállítását meg kell oldani.

5.2.2.4. Rádiótelemetriás vizsgálat

A faj eredményes védelme a helyzetének rendszeres felmérése és a hazai körülmények közötti ökológiai, viselkedési sajátosságainak megismerése nélkül nem lehetséges.

A faj élőhelyi igényeinek, területhasználatának feltárására intenzív egyedi nyomkövetésen (rádiótelemetria) alapuló, négy-öt éves kutatási programot kell indítani. Vizsgálni kell a faj szezonális táplálékválasztását és populációdinamikáját. Különösen fontos a nagyragadozó és prédafajainak kölcsönhatásának, populációdinamikájuk összefüggéseinek feltárása. E programhoz kapcsolódó nemzetközi kutatás részeként meg kell határozni a faj függőségét az érintett szomszédos országok populációjától. Fel kell térképezni a faj számára alkalmas élőhelyeket. Fel kell mérni a tulajdonviszonyokban és a gazdálkodás rendszerében történt változások a nagyragadozóra ill. az élőhelyére gyakorolt hatásait. A kutatás eredményeit a természetvédelmi kezelés kialakításában minél gyorsabban fel kell használni.

5.2.3. Szakmapolitika és jogalkotás

A természetvédelmi hatósági munkában (pl. védetté nyilvánítások, jogalkotás, engedélyek kiadása, gazdálkodási tervek véleményezése ill. jóváhagyása) a nagyragadozók érdekeit fokozottan figyelembe kell venni.

Törekedni kell az illegális elejtések visszaszorítására, ehhez:

- a törvényes kereteken belül szigorítani kell az illegális elejtésekkel és befogásokkal szembeni fellépést;
- az illetékes vadgazdálkodási szakemberek bevonásával ki kell alakítani a károkozások felvételzésének ill. kompenzációjának és a kár megelőzését szolgáló támogatások gyakorlati módszereit
- a bizonyított, súlyos károkozások esetében, amennyiben a kár másképpen nem kezelhető, lehetőséget kell teremteni egy-egy példány szigorúan ellenőrzött körülmények között történő elejtésére vagy befogására.
- Ki kell alakítani a fajok elterjedését biztosító élőhelyhálózatot, ökológiai folyosó rendszert.

5.2.4. Nemzetközi kapcsolatok kiépítése

A hazai populáció az elterjedési területek peremén helyezkedik el, ezért a nemzetközi együttműködések kiemelkedő fontosságúak:

- bővíteni kell a kapcsolatot az érintett országok természetvédelmi szerveivel;
- törekedni kell közös monitorozás és kutatási programok kialakítására.

5.2.5. Ismeretterjesztés, szemléletformálás

Széleskörű ismeretterjesztő tevékenységet kell folytatni a nagyragadozók rossz társadalmi megítélésének megváltoztatására. Meg kell szerezni a társadalom széles rétegeinek támogatását a faj és élőhelyeinek védelméhez.

A nagyközönség általános megítélését széleskörű tájékoztatással lehet befolyásolni; az érintett területen és az állatkertekben információs táblák kihelyezésével,

ismeretterjesztő előadások szervezésével, szóróanyagok terjesztésével kell a kedvezőbb kép kialakítását előmozdítani.

A faj egyedeinek közvetlen védelmét szolgálja a vadászok, vadgazdálkodók körében is végzendő ismeretterjesztés, szemléletformálás. Tudatosítani kell;

- hogy a nagyragadozók illegális elejtése nem dicsőség, ráébreszteni a vadásztársadalmat arra, hogy e faj elejtői rontják a vadászok társadalmi megítélését;
- hogy a természetes rendszerben élő vad, amelynek van természetes ragadozója, értéke nagyobb, mint a tenyésztetté;
- hogy az élőhelyvédelmi tevékenységek más vadfajokra is pozitív hatással vannak.

A vadgazdálkodás vezetésében fogadókészség van a hiúz jelenlétének elfogadására. Célszerű kihasználni ezt a támogatást a vadászok szemléletformálásában, ill. az információcsere kialakításában. Meg kell találni a kapcsolatot a károkozástól érintett állattartókkal és szakmai segítséget kell nyújtani számukra a károk megelőzésében. Ehhez:

- meg kell keresni a nagyragadozók védelmében érdekelt és ellenérdekelt csoportokat, és ki kell alakítani a védelemhez szükséges információcserét és együttműködést;
- meg kell ismertetni velük az erre használható módszereket (pl. őrző-védő kutyák használata)

5.2.6. Élőhelyvédelem

Hosszú távon a faj védelme csak az élőhely megfelelő minőségének biztosításával lehetséges. A kutatások eredményeinek felhasználásával fel kell térképezni a faj számára alkalmas élőhelyeket, tekintettel arra is, hogy a gazdálkodók mely területen képesek leginkább tolerálni a hiúz jelenlétét.

A hiúz számára alkalmas élőhelyek védelmében legtöbbet az erdőgazdálkodás befolyásolásával lehet tenni. Ezen belül fontos:

- természeteshoz közeli erdőgazdálkodás ösztönzése;

- az erdészeti feltáró utak fejlesztéseinek egyeztetése az élőhely védelmi céljaival

A vadgazdálkodókkal való hosszú távú sikeres együttműködéshez szükséges a megfelelően kialakított kompenzációs ill. támogatási rendszer folyamatos működtetése.

Nemzetközi együttműködésekben meg kell ismerni és biztosítani kell a hazai populációk utánpótlásának biztosítása érdekében a migrációs útvonalakat, és folyamatosan tájékozódni a szomszédos országok populációinak alakulásáról. Szükség esetén a visszatelepülés támogatására a szomszédos populációból egy-egy egyed mesterséges áttelepítéséhez a biztosítani kell a megfelelő körülményeket.

Az utánpótlás lehetőségének biztosítása mellett fontos hazai területeken a kijelölt ökológiai folyosórendszer kialakítása:

- a hiúzvédelmi területek kijelölése és szükség esetén védetté nyilvánítása
- a hálózat kialakítása szükség esetén földvásárlással, vadászati jog rendezésével

A turizmus érinti talán a legszélesebb, legszervezetlenebb rétegeket ezért, az ebből eredő zavarások kiküszöbölése a legnehezebb. Ezért az ismeretterjesztő tevékenység folytatásán túl:

- a látogatókat célszerű egyes kijelölt, kevésbé értékes területekre koncentrálni, az ezt célzó fejlesztéseket kezdeményezni és támogatni kell;
- ezzel párhuzamosan nem látogatható területeket kell kialakítani, és ezek háborítatlanságát rendszeres ellenőrzésekkel biztosítani.

